

Datum	Tijd	Locatie
8 maart 2023	13.00 – 17:00	KIVI op de Prinsengracht 23, Den Haag

Samenvatting van de kern discussiepunten:

Wat wordt precies bedoeld met 'data'? En hoe verhoudt data zich tot informatie en documenten?

Het toekomstige DSGO heeft als doel om data agnostisch te zijn, dus zal alle mogelijke type data ondersteunen. Daarmee wordt de term 'data' als overkoepelende term gebruikt voor onder andere ruwe gegevens, informatie en documenten. Deze toelichting is [toegevoegd aan het afsprakenstelsel](#).

Bij data delen speelt de kwaliteit van data, de semantiek van data, en de processen waarin het wordt gebruikt een belangrijke rol. Wordt dit een onderdeel van het afsprakenstelsel?

Datakwaliteit, semantiek en processen waar data in gebruikt wordt zijn van groot belang bij het delen van data. Echter, afspraken hierover kunnen nooit gelden voor de gehele gebouwde omgeving. Waar in het ene geval een BIM-model wordt gedeeld voor een ontwerpproces, wordt er in een ander geval product data gedeeld voor onderhoud. Beide van deze gevallen zijn in scope van het DSGO, maar hebben andere afspraken over datakwaliteit, semantiek en processen nodig. Daarom zijn afspraken over deze onderwerpen geen generieke afspraken. Indien relevant kunnen specifieke afspraken over deze onderwerpen worden gemaakt op basis van concrete use cases, Dit is extra toegelicht in het afsprakenstelsel onder [scope van het DSGO](#) pagina.

Met de voorzieningen die het DSGO gaat leveren, wordt het daarmee een platform en zal dat leiden tot vendor lock-in bij het DSGO?

Nee, stelselvoorzieningen zijn ondersteunende faciliteiten die nodig zijn voor het functioneren van het DSGO netwerk. Stelselvoorzieningen zijn voor gemeenschappelijk gebruik, en ondersteunen partijen tijdens ontwikkeling en bij gebruik van het DSGO. Niet alle use cases in het toekomstige DSGO zullen voorzieningen als authenticatiediensten of autorisatieregisters gebruiken. De minimale vereisten aan de stelselvoorzieningen worden gedefinieerd in de ontwikkeling van het DSGO. In het afsprakenstelsel is de [toelichting over stelselvoorzieningen](#) uitgebreid.

In het afsprakenstelsel wordt gerefereerd naar specifieke versies van andere standaarden. Hoe wordt hiermee omgegaan wanneer deze standaarden een nieuwe versie krijgen?

Hoe binnen het DSGO zal worden omgegaan met (oude) versies van gerefereerde standaarden, normen en afsprakenstelsel zal worden opgenomen als operationele afspraak in het afsprakenstelsel. Dit onderwerpen wordt nog uitgewerkt in een volgende versie van het afsprakenstelsel en zullen worden onderbracht bij de beheerorganisatie van het DSGO.

De keuze voor RESTful APIs als eerste uitgangspunt is goed. Overweeg de ondersteuning van alternatieven, zoals GraphQL.

Voor nu is het afsprakenstelsel begonnen met RESTful APIs, maar het afsprakenstelsel zal aankomende periode worden doorontwikkeld. Als er behoefte is om dit uit te breiden naar alternatieven zoals GraphQL dan kan dit worden meegenomen. Extra toelichting over de doorontwikkeling van het afsprakenstelsel is toegevoegd op de nieuwe [aanpak ontwikkeling van het afsprakenstelsel](#) pagina.

Wat is de roadmap van het DSGO en hoe hangt deze samen met andere digiGO projecten en initiatieven in de sector?

Het afsprakenstelsel DSGO wordt doorontwikkeld in nauwe samenwerking met het gehele DSGO-programma. Het afsprakenstelsel wordt iteratief doorontwikkeld middels werkgroepen om onderwerpen te behandelen, publieke reviews en inzichten uit andere DSGO-programma activiteiten zoals use cases. Een nieuwe [aanpak ontwikkeling van het afsprakenstelsel](#) pagina is toegevoegd aan het afsprakenstelsel om dit duidelijk te maken. Voor de planning en ontwikkeling van het gehele DSGO zie de [digiGO website](#).

Wat wordt er met generiek vs. specifieke afspraken bedoeld

Generieke afspraken in het afsprakenstelsel zijn afspraken die gelden voor alle partijen die deelnemen aan het DSGO en voor alle mogelijke datadiensten die binnen het DSGO plaatsvinden. Naast de scope van generieke afspraken binnen het afsprakenstelsel DSGO kunnen specifieke afspraken worden gemaakt op basis van concrete use cases, mogelijk slechts gedeeltelijk relevant voor (delen van) de sector. Specifieke afspraken kunnen een bredere scope hebben dan generieke afspraken, en kunnen bijvoorbeeld afspraken bevatten over de toepassingen van data en bedrijfsprocessen of de kwaliteit en semantiek van de data die gedeeld wordt. Een mogelijk voorbeeld van een specifieke afspraak is dat BIM-modellen altijd volgens een specifieke versie IDS worden gedeeld. Waar relevant zullen deze aspecten worden vastgelegd als specifieke afspraken en niet als generieke afspraken, omdat deze aspecten nooit kunnen gelden voor alle partijen in de gebouwde omgeving. Dit is extra toegelicht op de [scope van het afsprakenstelsel](#) pagina

Discussie rondom de lange levenscycli van b.v. een gebouw. Data moet lang beschikbaar zijn ook al is een uitvoerende partij er al lang niet meer bij betrokken. Hoe hangt dat samen met 'data vanuit de bron'?

Met data vanuit de bron wordt niet bedoeld dat data altijd bij dezelfde bron moet blijven. Afhankelijk van de datadienst, rechten van partijen en de belangen van datadienstgebruikers kan data bij andere partijen worden opgeslagen. Bijvoorbeeld bij het opleveren van een bouwwerk kan het zijn dat het BIM-model wordt overgedragen van de aannemer naar de

asset manager. De formulering van '[data vanuit de bron](#)' in het afsprakenstelsel is aangepast om dit beeld duidelijker te maken.

De archivering van data in het DSGO is een onderwerp dat nog verder zal worden onderzocht in de doorontwikkeling van het afsprakenstelsel. Zie de [nieuwe aanpak ontwikkeling van het afsprakenstelsel](#) pagina voor meer informatie hierover.

Wat zijn de kosten voor gebruik van het stelsel?

Op dit moment is dit nog onbekend. Dit onderwerp is een onderdeel van het beheer van het DSGO, wat wordt uitgewerkt door een apart project binnen het DSGO-programma. Dit is toegelicht op de nieuw [aanpak ontwikkeling van het afsprakenstelsel](#) pagina in het afsprakenstelsel.

Wat zijn de overwegingen die achter keuzes zitten? Wat is de impact hiervan op specifieke afspraken? Hoe worden de grote variëteit aan specifieke afspraken overzichtelijk gehouden?

Generieke afspraken in het afsprakenstelsel zijn in eerste instantie uitgewerkt op basis van best practices en expertise. In de doorontwikkeling van het DSGO zal in werkgroepen nauw worden samengewerkt met partijen uit de gebouwde omgeving om te valideren dat de juiste afspraken in het stelsel staan. De overwegingen, impact en overzichtelijkheid van afspraken wordt daarin getoetst. Zie de [nieuwe aanpak ontwikkeling van het afsprakenstelsel](#) pagina voor meer informatie hierover

Voor de vindbaarheid van datadiensten, maakt het DSGO een soort DNS? Wordt er gebruik gemaakt van de DCAT standaard?

De detail uitwerking van afspraken rondom de vindbaarheid van datadiensten moet nog plaatsvinden. Gegeven de [richtinggevende principes](#) van Breed toepasbaar, Koste efficiënt en gebaseerd op openstandaarden zullen bestaande (deel) oplossingen zoals FAIR en DCAT worden geanalyseerd